

DE HANDEN INEEN VOOR EEN TOEKOMSTBESTENDIG CAPELLE

Advies verkenning nieuwe coalitie Capelle aan den IJssel 2026 – 2030

Arwin van Buuren, 8 april 2026

Aanleiding en verkenningsproces

De gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart 2026 leidden tot een duidelijke verschuiving in de samenstelling van de gemeenteraad van Capelle aan den IJssel. Leefbaar Capelle won de verkiezingen en kreeg 15 zetels. Op voorstel van die partij werd ik gevraagd om de verkenning te leiden. De opdracht voor de verkenning werd aan de raad gepresenteerd en na het duidingsdebat op 20 maart ging ik aan de slag.

In de week van 20 maart sprak ik met alle partijen. Op basis van deze eerste ronde gesprekken en een mondelinge terugkoppeling aan Leefbaar Capelle concludeerde ik dat er drie partijen – om uiteenlopende redenen – niet werden meegenomen naar de volgende ronde gesprekken: de ChristenUnie, het CDA en Echt voor Capelle.

Met GLPvdA/PRO¹, D66, SGP en VVD werd een tweede gesprek gevoerd op woensdag 1 april. Daarin werd nader verkend wat mogelijke schuarpunten zouden zijn en welke wensen de betreffende partijen hadden inzake een mogelijke coalitie. Deze ronde gesprekken en de bespreking van de uitkomsten met Leefbaar Capelle leidde tot de conclusie dat er een brede, stabiele coalitie mogelijk is met de partijen Leefbaar Capelle, PRO en SGP. Dit sluit ook aan bij de eerste voorkeur van deze partijen. Combinaties met D66 en VVD waren zeker ook bespreekbaar maar de kansen op een vruchtbare samenwerking werden bij de nu voorgestelde coalitie het hoogst ingeschat.

Met deze drie partijen is op 7 april een verdiepend gesprek gevoerd. In dat gesprek hebben de drie partijen aangegeven met vertrouwen aan de onderhandelingen te willen beginnen.

In deze notitie ga ik in op de inhoudelijke redenen waarom ik dit advies geef en vat ik kort de meest relevante inzichten samen uit alle gesprekken die ik heb gevoerd. Ik adviseer om deze inzichten mee te nemen in de verdere coalitievorming, de wijze waarop de raad daarbij betrokken wordt en de wijze waarop het college en de coalitie de komende vier jaar gaat opereren.

Een brede, stabiele coalitie

De voorgestelde coalitie van Leefbaar Capelle, PRO en SGP zal stoelen op een meerderheid van 23 zetels in de raad. Dat is een ruime twee derde meerderheid die ook recht doet aan de verkiezingsuitslag waarbij twee van de drie partijen zetels hebben gewonnen en de derde partij wederom stabiel bleef. Daarmee is ook een breed spectrum

¹ In het vervolg van de tekst duid ik GLPvdA consequent met de nieuwe naam PRO.

van politieke opvattingen en dus van de Capelse samenleving in de nieuwe coalitie vertegenwoordigd. Dit is een gezonde basis om enerzijds te garanderen dat de nieuwe coalitie in haar koers de stem van veel Capellenaren zal weerspiegelen, terwijl tegelijkertijd eenzijdigheden in besluitvorming kunnen worden voorkomen.

Programmatisch lijken de drie partijen vooral complementair aan elkaar te zijn, waarbij er verwacht mag worden dat samenwerking leidt tot breed gedragen voorstellen. De brede samenstelling garandeert ook dat er reeds binnen college en coalitie gezocht zal moeten worden naar manieren om inhoudelijke tegenstellingen te overbruggen. De wil om daarin te investeren is meer dan voldoende aanwezig. Daarbij constateer ik dat het vooral accenten zijn waar de drie partijen in verschillen. Juist het recht doen aan die verschillende accenten kan de kwaliteit van voorstellen ten goede komen.

Inhoudelijke accenten

Leefbaar Capelle heeft steeds benadrukt dat zij wil streven naar zo laag mogelijke lokale lasten in combinatie met een financieel degelijk bestuur. Lastenverhoging is de laatste optie die in beeld komt om de begroting sluitend te krijgen. Alle andere partijen kunnen zich op hoofdlijnen vinden in dat standpunt. Andere punten die LC naar voren heeft gebracht in het duidingsdebat vormen voor de andere partijen geen principiële breekpunt. Dat betekent concreet dat er draagvlak is voor het uitgangspunt van gratis parkeren (al onderstrepen alle partijen dat een zekere vorm van parkeerregulering nodig zal zijn om alle nieuwbouwplannen te kunnen realiseren) en het niet verplicht introduceren van klike's (al willen alle partijen ook vasthouden aan het doel om te komen tot betere afvalscheiding tegen zo laag mogelijke kosten).

PRO heeft in de campagne en de gesprekken steeds benadrukt zich hard te willen maken voor het thema bestaanszekerheid. Dat accent wil zij graag in de nieuwe coalitie gestalte geven. Ook benadrukt zij het belang van een goede leefkwaliteit (groen en gezond) en duurzaamheid. De fractie heeft daar concrete ideeën bij. Zij wijst daarbij ook terecht op de sterke samenhang die er is tussen de thema's duurzaamheid en bestaanszekerheid.

De SGP benadrukte in de afgelopen periode het belang van investeringen in de jeugd, stabiele gezinnen, samenredzaamheid en sterke gemeenschappen. Op dit thema wil de SGP een nieuwe coalitie graag extra profiel geven. De SGP benadrukt het belang van terughoudendheid op thema's die vanuit haar specifiek christelijke profiel voor haar belangrijk zijn. De andere partijen hebben aangegeven daar begrip voor te hebben. Ook benadrukte de SGP het belang van financiële degelijkheid en zorgvuldige besluitvorming.

Ik zie met de accenten die PRO en SGP willen leggen kansen om te komen tot een robuuste verbinding van de thema's bestaanszekerheid en jeugdzorg, waarbij een

integrale gezinsgerichte aanpak vorm kan krijgen waar bestaanszekerheid structureel onderdeel van is. Recent onderzoek toont aan dat dit hard nodig is².

Veiligheid is in Capelle een prioritair thema en er is de afgelopen periode dan ook geïnvesteerd in het veiligheidsdomein. Gezien de ontwikkelingen in de Capelse samenleving is dat goed verklaarbaar. Alle partijen geven aan het belang van veiligheid te onderschrijven en deze inzet overeind te willen houden. Wel pleit ik er - net als meerdere partijen - voor om (bij het ontwikkelen van het nieuwe Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) later dit jaar) goed in samenhang te bezien welke inzet en maatregelen voor de toekomst het meest effectief zijn om onze doelen te behalen. Op basis hiervan kan de raad kiezen voor herprioritering in plaats van verdere taakuitbreiding. Dit kan bijdragen aan het realiseren van meer impact tegen dezelfde middelen.

Alle partijen onderschrijven het belang van een stevige agenda op het thema wonen. Daarbij gaat het niet alleen om het bouwen van zoveel mogelijk woningen binnen de kaders die reeds zijn vastgelegd, maar spelen ook andere aspecten een belangrijke rol. Voor PRO is dat vooral het realiseren van een passend aanbod voor mensen met een kleine beurs, waarbij er specifieke aandacht wordt gevraagd voor Capelse woningzoekenden en het investeren in een woningaanbod dat helpt om kwetsbare buurten en wijken te versterken. Voor de SGP is het van belang dat extra woningbouw niet leidt tot aantasting van de identiteit van de stad met haar dorpse kwaliteiten. Ook vraagt de SGP om aandacht voor andere oplossingen dan alleen het bouwen van nieuwe woningen. Hier liggen tussen de drie partijen duidelijke accentverschillen, maar wel met een breed gedeelde wens de woningnood aan te pakken, hierbij vooral de Capellenaar (en zeker zij met een kleine beurs) te bedienen en recht te doen aan het karakter van Capelle.

Inhoudelijke bespreekpunten

Op basis van de gevoerde gesprekken is een stevige, open en eerlijke dialoog nog steeds nodig om te komen tot een goede basis om samen te werken. Zonder daarop vooruit te grijpen, constateer ik op basis van de gevoerde gesprekken dat het goed is om in ieder geval met elkaar te praten over:

- De wijze waarop het financiële huishoudboekje van de gemeente meerjarig sluitend kan worden gemaakt en de vraag onder welke omstandigheden dan over interventies aan de inkomstenkant van de gemeente kan worden gedacht;
- De opvang van asielzoekers, waarbij zowel de vraag aan de orde is hoe de gemeente om wil gaan met de huidige opvang (op het moment dat de huidige afspraken aflopen) als ook met de situatie als de vraag vanuit het rijk wordt gesteld om extra opvang te realiseren;

² [Gaan doen wat we al heel lang weten](#) (VNG rapport 26 maart 2026).

- De investeringsagenda voor de stad (zowel fysiek als sociaal) in het licht van de opgaven waar Capelle als New Town voor staat. Deze agenda vraagt om een heldere visie op de vraag wat er nodig is voor de stad op langere termijn, maar ook om scherpe prioriteiten en keuzes en een antwoord op de vraag hoe deze investeringen ook financieel mogelijk gemaakt kunnen worden;
- Zoals eerder genoemd is er een stevig commitment om aan de slag te gaan met de woningnood in Capelle. Het is van belang om met elkaar goed na te denken wat daarin gedeelde prioriteiten zijn, voor welke doelgroepen er gebouwd gaat worden en hoe het bouwprogramma bijdraagt aan sterkere buurten en wijken en een fijne, gezonde leefomgeving.

Procesmatige aspecten

Ten aanzien van de coalitie

De volgende adviezen formuleer ik op basis van de gesprekken over de werkwijze van de nieuwe coalitie:

- Werk samen op basis van vertrouwen maar maak ook duidelijke afspraken aan de voorkant. Werk een coalitieakkoord ook uit met een deugdelijke financiële paragraaf;
- Garandeer dat het coalitieakkoord meer is dan een lijstje voornemens maar investeer ook in het overkoepelende verhaal over de vraag waar we met onze stad naar toe willen en waarbinnen deze voornemens logisch passen;
- In het verlengde hiervan: beschouw de verkiezingsprogramma's niet als een soort keuzemenu, maar werk aan een samenhangend pakket van voorstellen en plannen die invulling geven aan een gezamenlijk beeld op de gewenste toekomst van Capelle;
- Bespreek dus niet alleen de wensen vanuit de verschillende verkiezingsprogramma's maar voer vooral ook de dialoog met elkaar over de grote (vaak meer lange termijn-) opgaven van de stad;
- Betrek de expertise van de ambtelijke organisatie bij het opstellen van het coalitieakkoord en geef serieus aandacht aan de inbreng die de organisatie aanlevert om te komen tot een gedegen agenda voor de komende periode;
- Maak duidelijk waar er voor de deelnemende fracties ook ruimte is voor een eigen geluid, en help elkaar om ervoor te zorgen dat gezamenlijke besluiten ook uitlegbaar zijn voor de diverse achterbanen;
- Investeer in het onderlinge overleg en de goede relaties tijdens de rit. Voer regelmatig coalitiebesprekingen en verras elkaar niet.

Ten aanzien van het college

De volgende adviezen formuleer ik op basis van de gesprekken over de werkwijze van het nieuwe college:

- Streef naar een college met maximaal vijf wethouders, waarbij het voor de hand ligt dat deze als volgt verdeeld worden: drie voor LC, een voor PRO en een voor de SGP;
- Geef al deze wethouders een logisch samenhangende en robuuste portefeuille, die hen individueel voldoende slagkracht geeft en bijdraagt aan doelmatigheid van overleg- en beslisstructuren;
- Vergewis je ervan dat alle wethouders – situaties van overmacht daargelaten – bereid en in staat zijn om de gehele periode hun taak uit te oefenen en voorkom onnodige wisselingen tijdens de rit;
- Borg dat alle partijen een portefeuille krijgen die hen in staat stelt om op voor hen belangrijke thema's zichtbaar te zijn naar buiten toe;
- Investeer in de kwaliteit van het college als team en dus in de onderlinge relaties en verstandhouding;
- Benut het aanbod van de burgemeester om zelf ook inhoudelijke portefeuilles op zich te nemen. Dit vermindert de werklast voor de wethouders en vergroot de slagkracht van het college als geheel.

Ten aanzien van het samenspel met en in de raad

Alle partijen benadrukken het belang van een brede dialoog met de gehele raad en van een gezonde dosis dualisme in de verhouding tussen college en raad. Op basis van de gesprekken formuleer ik de volgende adviezen over dit samenspel:

- Betrek alle fracties bij de totstandkoming van het coalitieakkoord en geef fracties ruimte om voor hen belangrijke zaken daarop in te brengen;
- Denk na over vruchtbare manieren om bij de grote dossiers die spelen de raad als geheel aan de voorkant kaderstellend in positie te brengen;
- Vul als raad collectief je controlerende taak jegens het college serieus in en trek daarin als oppositie en coalitie niet onnodig gescheiden op. Met andere woorden: neem het dualisme serieus;
- Blijf investeren in de onderlinge dialoog tussen raad en college, waarbij informele vormen zoals het bitterballenoverleg kunnen bijdragen aan wederzijds begrip en vertrouwen.

Tot slot

Ik vertrouw erop dat dit advies een goede basis vormt voor de drie partijen die gezamenlijk een coalitie willen gaan vormen. Ik dank alle partijen voor de open en constructieve gesprekken die we gevoerd hebben. Ik dank u allen voor het vertrouwen dat u in mij heeft gesteld. Dank ook aan de griffie voor de vlekkeloze ondersteuning. Veel wijsheid en zegen gewenst bij het besturen van onze mooie stad!